

Studier Kritiker och Notiser.

Litterär Tidning.

N° 34.

Lördagen den 23 October

1841.

Historiens Philosophi. Aderton föreläsningar, hållna i Wien, 1828, af *Friedrich von Schlegel*. Öfvers. af *J. C. Flodman*, Comm. i Skönberga. Förra Delen. Stockholm, Hæggström, 1841. VIII o. 296 sid. 8:o. (Priset: 1 R:dr 32 sk. B:ko.)

Historiens Philosophi kan ännu i dag, lifasom af dess förste bearbetare, kallas den nya vetenskapen. Den är, i jemförelse med andra vetenskaper, en vetenskap sedan i går. Italienaren Vico kan på visst sätt anses vara dess grundläggare, emedan han är den förste, som skrifvit en, för sin tid ganska förtjenstfull, Historiens Philosophi, hvilken han sjelf benämnde *Scienza nuova* (1725); men sin egentliga utbildning och höga fulländning har denna vetenskap erhållit först i våra dagar. Ehuru det väl hufvudsakligen varit Tysklands tänkare, som gifvit Historiens Philosophi denna dess vetenskapliga grundläggning och utbildning, kan dock äfwen den Franska Litteraturen uppvisa åtskilliga försök i denna väg. Såsom det förtjenstfullaste bland dessa må nämnas *Michelet's Introduction à l'histoire universelle* (1831); ett arbete, som visar, att det halft ironiska sätt att uppfatta och framställa Verldshistorien, som hörde till den goda tonen under *Voltaire's* anismens epok, numera måst gifwa wika äfwen i sjelfwa Frankrike för en grundligare forskning. Anmärkas bör dock, att efter Juli-Revolutionen det gamla, af *Voltaire's* anismen undanträngda, *Bossuet's*ka betraktelsesättet af Verldshistorien, med sin jesuitiserande Hierarchism och sin allt mystifierande Mysticism, efterhand börjat ånyo upplefwa. Såsom den förnämsta representanten af denna katholiskt-mystiska ståndpunkt, hvilken wi i det följande genom en granskning af ofwan anmälda arbete få tillfälle att något närmare lära känna, må

nämnas *Buchez's Introduction à la science de l'histoire* (1834). Hwad åter *Saint-Simon's* terna och den af dem antagna skillnaden mellan produktiva och kritiska epoker inom Verldshistorien beträffar, så torde väl detta antagande snarare böra anses vara ett afsteg från, än ett framsteg på den vetenskapliga uppfattningens bana. Wända wi öfweremot till Tyskarnes, den filosofiska vetenskapens wärdare i sednare tider, så finna wi en ganska tafrik litteratur i detta hänseende, äfwen om man icke till densamma will räknat *Rotteck's* och andras på abstrakt förståndsresonemang grundade Universalhistorier. Utrymmet och ändamålet tillåta öfwer likväl endast att kasta en flyktig blick på utvecklingens gång och de arbeten, som hufvudsakligen bestämt densamma. *Fritänkaren Lessing* började uti sin (?) *Erziehung des Menschengeschlechts* använda *Perfektibilitetens* begrepp på uppfattningen af Religionshistorien, och *Kant* tillämpade detsamma på uppfattningen af Staten uti sina *Ideen zu einer allgemeinen Geschichte in weltbürgerlicher Absicht*. Härmed war grundstenen lagd, sjelfwa grundtankan uttalad; men uppförandet af den herrliga tempelbyggnaden, detta Verldshistoriens Pantheon, war förbehållet vår tids Philosophi. *Herder's* *Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit* är det första försöket i stort att sammanfatta de söndrade elementerna, det Geographiska, Ethnographiska, Historiska, Kulturhistoriska och Religjös till ett helt, en totalbild af Verldsandens utveckling, och skall såsom sådant, oaktadt dess öfwerwälgande poetiskt-phantiserande karakter, alltid intaga en utmärkt plats inom denna litteraturs historia. *Fichte* förflyttade ämnet åter på rent filosofiskt botten uti sina *Grundzüge des gegenwärtigen Zeitalters*, som utgöra ett försök, från hans subjektivt Idealistiska ståndpunkt, till en aprioriskt deduktion af de särskilda

Verldsåbrarne, från den omedelbara Instinkts till den genom det själfmedvetna förnuftet återställda Instinkts period. Schelling har redan för länge sedan utlofwat en Historiens Philosophi under titel: **Die vier Weltalter**, men ännu icke uppfyllt sitt löfte. Hvad föröfrigt rörande detta ämne förekommer uti en och annan af hans hittills utgifna skrifter, inkränker sig till endast flygtiga sidoblickar eller forta, till och med hvarandra motsägande, teckningar af Verldshistoriens utvecklingsgång. Redan uti sitt **System des transcendentalen Idealismus** söker han bestämma Historiens begrepp och angifwer, äfvensom han med några få allmänna drag teknar trenne perioder af Verldshistorien — **Ödets**, **Naturens** och **Försynens**, — af hvilka den sistnämnda likwäl ännu icke (1800) existerade. Uti den **åttonde** af sina **Vorlesungen über die Methode des Akademischen Studiums**, som innehåller den historiska konstruktionen af Christendomen, åtföljer han deremot hufwudsakligen endast **tvänne** perioder af Verldshistorien, **Sedenomens** och **Christendomens**; men han söker likwäl bringa denna indelning i en åtminstone sjenbar öfverensstämmelse med den föregående derigenom att han anwisar Christendomen, på hwilken wid den förra schematiseringen icke det ringaste afseende war påstådt, sin plats såsom **inledning** till Försynens period. Dberäknadt den, ehuru nog twetydiga, plats, hwilken Christendomen sålunda här erhållit, afwiker han desutom från sin föregående indelning äfwen deri, att han här låter Naturens period föregå Ödets. Slutligen uti hans **Philosophische Untersuchungen über das Wesen der menschlichen Freiheit** träffar man återigen på en flygtig teckning af Verldshistoriens utvecklingsgång, men blir derwid uttryckligen hänwisd till den nyfnämnda Föreläsningen; skilnaden består och egentligen endast deri, att Schelling här uttrycker ungefär desamma på det mystiska språk, som han undertiden tillägnat sig från **Böhme** och **Baader**, samt numera tyckes bestämdt weta, när den tredje eller Försynens period skall taga sin början. Detta är allt hwad som kan anföras till den store Schellings förtjenst i afseende på Verldshistoriens vetenskapliga uppfattning: ett ännu i dag ouppfyllt löfte om en Historiens Philosophi och trenne temligen flygtiga teckningar af Verldshistoriens perioder. Att **Die vier Weltalter** engång skall se ljuset, böra wi så mycket mindre betwifla, som en **bilaga** (!) till detta större werk utkommit redan 1815 under ti-

tel: **Ueber die Gottheiten von Samothrace**; men i afseende på den redan nog länge förgäfwes förkunnade prophetian, att det skall komma att börja en ny riktning inom Philosophiens utvecklingsgång, höra wi deremot till de kientrogna, som storligen betwifla desgående i fullbordan och med lugn öfwerlemna detta, likasom allt annat prophetiskt, åt framtidens säkra utslag. Samme **J. F. Stahl**, som uti sin **Philosophie des Rechts** med all högtidelig pomp och ståt utbasunat detta s. k. nya Schelling'ska System, och äfwen meddelat en och annan profbit deraf, hwilkas autenticitet dock af andra Neo-Schellingianer, som själfwa anse sig wara bättre underkunniga om den nya wisshetens arcana, blifwit bestridd, har ock i samma skrift uttryckligen förklaradt, att **Hegel** inom detta område icke gjort något annat, än att han tillägnat sig Schelling's **"Manier und Grundsätze,"** och bragt hans antydningar till fullständighet. Såsom ett slags bewis för detta lösliga påstående anförer han slutet af Rättsphilosophien, der **Hegel** för Historien åtföljer **fyra werldshistoriska Riken**, det Orientaliska, Grekiska, Romerska och Germaniska; men det fordras verkligen en **Stahl's** skarpsinnighet för att uti **desa fyra werldshistoriska Riken**, (hwilka dock i själfwa werket endast äro trenne, och af **Hegel** själf uti Historiens Philosophi såsom trenne behandlas), kunna finna en anklang af Schelling's till sin delning och karakter ännu fullkomligt obekanta **"vier Weltalter."** Men utrymmet tillåta oss ej att längre uppehålla oss wid denna "dagens fråga" inom Philosophien; och wi wilja derföre endast tillägga något om **Hegel's Vorlesungen über die Philosophie der Geschichte**, såsom hittills warande det förnämsta arbete, som denna litteratur eger att uppvisa. *) Den **Hegel'ska** Historiens Philosophi är icke, såsom man wärligen älskar att föreställa sig ett dylikt arbete, en godtycklig konstruktion af såsom tillfälliga betraktade händelser, utan ett begripande af Verldshistoriens förnuftiga utvecklingsgång, af Guds Försyn, sådan den förefinnes uttryckt uti werldshändelsernas kedja. Den mottager det faktiska och låter det gälla rent och oförfalskad, samt gör ingen annan förutsättning än den

*) Ett af **Buhl** gjort sammandrag af detta arbete har i **Svensk öfversättning** af **Lénström** förut utkommit från **Dr Sæggströms** officin; och allmänheten torde snart få tillfälle göra en fullständigare bekanskap med desamma i des helhet öfverskyttadt på **Svenska**.

allmänna, att det måste finnas **Förnuft** deri. Den förhåller sig till Historieforskningens resultat på samma sätt, som Naturphilosophien förhåller sig till den Empiriska Naturforskningens: den upptager dessa resultat med full tillförsigt om deras förnuftighet, och behandlar dem med all tillbörlig aktning för det bewisade Faktum. Detta upptagande af Empiriens resultat är likwäl endast Spekulationens början. Den gjorda förutsättningen, att Förnuft måste förefinnas uti Werldshistorien, rättfärdigas derigenom, att Anden, såsom Historiens Subjekt, i sig är förnuftig, och att följaktligen Förnuft måste vara innehållet äfven uti den objektiva gestalt, som Anden gifwer sig sjelf. Man bör likwäl icke förstå detta så, som skulle **Segel** — enligt hwad ett temligen gängse missförstånd föregifwer — såwäl uti Werldshistorien, som uti Naturen, icke se något annat, än ett empiriskt omhulle af de Logiska Kategorierna, hvilka det wore Spekulationens enda uppgift att blotta och framställa i deras fulla renhet. Detta påstående kunde wisserligen med skäl användas mot en **Kapp's** kala schematism, hwarefter han uppfattade Werldshistorien, och ansåg Orienten = **Warat**, Antiken = **Wäsendet**, den Moderna werlden = **Begreppet**; men, låt och wara att **Kapp** tillhörde den **Segel'ska** skolan, med hwad skäl kan wäl dertföre denna samma förebräelse riktas mot **Segel's** egen **Philosophi**? Eller kan man wäl med något anspråk på sakkänedom wäga påstå, att den **Segel'ska** Historiens **Philosophi** endast utgör en dylik abstrakt formalism, en, att jag så må säga, Logisk repektionskurs? Swaret lär icke kunna blifwa mer än ett, och detta är: Nej! Denna det **Logiskas** **immanens** uti det **Historiska** will helt enkelt icke säga något annat, än att Historien, likasom Naturen, kan begripas och dess innehåll i förnuftiga tankar utsägas. Och att detta begripande och utsägande af Historiens och Naturens förnuftiga innehåll icke lär kunna ske annorlunda, än genom de der Logiska Kategorierna, torde man wäl wid den allbraminsta eftertanke höra inse och medgifwa. Men — anmärker man, och denna anmärkning har lika ofta blifwit upprepad som den förra — hwart tager det wägen med denna beprisade Förnuftighet och den **Nödvändighet** densamma medförer, om icke uti **Fatalismens** sköte? De, från hvilka man får höra denna anmärkning, plåga gemenligen derjemte orda widt och bredt om Guds försyn, hwilken de finna wara trädd för nära genom den förnuftiga **Nödvändigheten**. Man torde

likwäl medgifwa, att en **Frihet**, hwari **Nödvändigheten** icke ingår såsom moment, endast är **Godtycke**, **Tillfällighet**, **Slump**; och att således uppwisandet af en förnuftig **Nödvändighet** uti Werldshistoriens utvecklingsgång — långt ifrån att, såsom man föreställer sig, innebära ett förnekande af en Gudomlig försyn, twärtom — är det enda wärdiga sättet att fatta densamma. Man talar wäl om, att man bekänner sig till den äsigt, att en ewig **Försyn** styrer och leder werldshändelsernas gång; men när **Philosophien** gör allwar af saken och icke, likasom **Fromheten**, stadnar wid den blotta **föreställningen** om denna **Försyn** i dess obestämda allmänhet, utan och will tillämpa denna princip i werkligheten på Werldshistoriens utvecklingsgång och sålunda bringa **Försynens**, att jag så må säga, **plan** till medweten insigt; då får man höra talas om **Fatalism**, **Altheism**, **Pantheism** och många andra ryligheter! — Såwäl å ena sidan försträckelsen för, som å andra sidan misströstan om denna **Tankens** energi hafwa båda samverkat med hwarandra till att framkalla en slags **Trosphilosophi**, som mer eller mindre strängt ansluter sig till den positiva Religionens eller Folktrons föreställningar och för närwarande jubilerar i anledning af **Schelling's** snart förwäntade återuppträdande på **Philosophiens** skådeplats, och detta såsom **Profesor** i **Berlin**, den **Segel'ska** **Philosophiens** centralspunkt. Det är wäl för tidigt att yttra något om följderna af en företeelse, som sjelf ännu icke inträffat; men, med ledning af den erfarenhet **Philosophiens** **Historia** i detta affeende erbjuder, will det synas oss som man, utan att dertföre kunna sägas underkänna den gamle **Schelling's** engång innehafda plats inom **Philosophien**, ej borde göra sig alltför stora förhoppningar om följderna af det nu ändtligen, såsom det will synas, förestående framträdandet af det är ifrån år, ja dag ifrån dag fruktlöst förwäntade s. k. nya **Schelling'ska** **Systemet**. Allbraminst lär wäl den förhoppning, hwilken man från flera håll låtit förnimma, om en deraf förwäntad "sammanfattning" (!) af **Neo-Schellingianism** och "**Jung-Schellingianism**" med hwarandra, komma att gå i fullbordan. Wi frukta, att detta blir endast en ny upplaga af det gamla: "**Parturiunt montes.**"

Men — frågar wäl läsaren förwäntad — hwart i all werlden tog **Friedrich von Schlegel** wägen med sin **Historiens** **Philosophi** wid denna hi-

Verldsåldrarne, från den omedelbara Instinktens till den genom det själfmedwetna förnuftet återfållna Instinktens period. Schelling har redan för länge sedan utlofwat en Historiens Philosophi under titel: **Die vier Weltalter**, men ännu icke uppfyllt sitt löfte. Hvad föröfrigt rörande detta ämne förefommer uti en och annan af hans hittills utgifna skrifter, inifrånker sig till endast flygtiga sidoblickar eller korta, till och med hwarandra motsägande, teckningar af Verldshistoriens utvecklingsgång. Redan uti sitt **System des transcendentalen Idealismus** söker han bestämma Historiens begrepp och angifwer, äfvensom han med några få allmänna drag tecknar **trenne** perioder af Verldshistorien — **Edets**, **Naturens** och **Försynens**, — af hwilka den sistnämnda likwäl ännu icke (1800) existerade. Uti den **åttonde** af sina **Vorlesungen über die Methode des Akademischen Studiums**, som innehåller den historiska konstruktionen af Christendomen, åtföljer han deremot hufwudsakligen endast **twenne** perioder af Verldshistorien, **Hedenomens** och **Christendomens**; men han söker likwäl bringa denna indelning i en åtminstone skenbar öfverensstämmelse med den föregående derigenom att han anvisar Christendomen, på hwilken wid den förra schematiseringen icke det ringaste afseende war fästadt, sin plats såsom **inledning** till Försynens period. Deberäknadt den, ehuru nog twetydiga, plats, hwilken Christendomen sålunda här erhållit, afwiker han desutom från sin föregående indelning äfwen deri, att han här låter Naturens period föregå Edets. Slutligen uti hans **Philosophische Untersuchungen über das Wesen der menschlichen Freiheit** träffar man återigen på en flygtig teckning af Verldshistoriens utvecklingsgång, men blir derwid uttryckligen hänvisad till den nyhännumda Föreläsningen; skilnaden består och egentligen endast deri, att Schelling här uttrycker ungefär desamma på det mystiska språk, som han undertiden tillägnat sig från **Böhme** och **Baader**, samt numera tyckes bestämdt weta, när den tredje eller Försynens period skall taga sin början. Detta är allt hwad som kan anföras till den store Schellings förtjenst i afseende på Verldshistoriens wetenskapliga uppfattning: ett ännu i dag uppfyllt löfte om en Historiens Philosophi och trenne temligen flygtiga teckningar af Verldshistoriens perioder. Att **Die vier Weltalter** engång skall se ljuset, böra wi så mycket mindre betwifla, som en **bilaga** (!) till detta större werk utkommit redan 1815 under ti-

tel: **Ueber die Gottheiten von Samothrace**; men i afseende på den redan nog länge förgäfwes förkunnade prophetian, att det skall komma att börja en ny riktning inom Philosophiens utvecklingsgång, böra wi deremot till de skentrogna, som storligen betwifla desgående i fullbordan och med lugn öfwerlemnna detta, likasom allt annat prophetiskt, åt framtidens säkra utslag. Samme **J. F. Stahl**, som uti sin **Philosophie des Rechts** med all högtidelig pomp och ståt utbasunat detta s. k. nya Schelling'ska System, och äfwen meddelat en och annan profbit deraf, hwilkas authenticitet dock af andra Neo-Schellingianer, som själfwa anse sig wara bättre underkunniga om den nya wäshetens arcana, blifwit bestridd, har och i samma skrift uttryckligen förklaradt, att **Hegel** inom detta område icke gjort något annat, än att han tillägnat sig **Schelling's** "Manier und Grundsätze," och bragt hans antydningar till fullständighet. Såsom ett slags bevis för detta lösliga påstående anförer han slutet af **Rättsphilosophien**, der **Hegel** för Historien åtföljer **fyra werldshistoriska Riken**, det **Orientaliska**, **Grekiska**, **Romeriska** och **Germaniska**; men det fordras verkligen en **Stahl's** skarpsinnighet för att uti **desa fyra werldshistoriska Riken**, (hwilka dock i själfwa werket endast äro **trenne**, och af **Hegel** själf uti **Historiens Philosophi** såsom **trenne** behandlas), kunna finna en anklang af **Schelling's** till sin delning och karakter ännu fullkomligt obekanta "**vier Weltalter**." Men utrymmet tillåta oss ej att längre uppehålla oss wid denna "dagens fråga" inom Philosophien; och wi wilja derföre endast tillägga något om **Hegel's** **Vorlesungen über die Philosophie der Geschichte**, såsom hittills warande det förnämsta arbete, som denna litteratur eger att uppvisa. *) Den **Hegel'ska** Historiens Philosophi är icke, såsom man wärligen älskar att föreställa sig ett dylikt arbete, en godtycklig **Konstruktion** af såsom tillfälliga betraktade händelser, utan ett **begrifande** af Verldshistoriens förnuftiga utvecklingsgång, af Guds Försyn, sådan den förefinnes uttrycket uti werldshändelsernas kedja. Den mottager det faktiska och låter det gälla rent och oförfalskad, samt gör ingen annan förutsättning än den

*) Ett af **Buhl** gjort sammandrag af detta arbete har i **Svensk öfversättning** af **Lenström** förut utkommit från **Hr Sægersströms officin**; och allmänheten torde snart få tillfälle göra en fullständigare bekantkap med desamma i des helhet öfverskyttadt på **Svenska**.

allmänna, att det måste finnas **Förnuft** deri. Den förhåller sig till Historieforskningens resultat på samma sätt, som Naturphilosophien förhåller sig till den Empiriska Naturforskningens: den upptager dessa resultat med full tillförsigt om deras förnuftighet, och behandlar dem med all tillbörlig aktning för det bevisade Faktum. Detta upptagande af Empiriens resultat är likväl endast Spekulationens början. Den gjorda förutsättningen, att Förnuft måste förefinnas uti Verldshistorien, rättfärdigas derigenom, att Anden, såsom Historiens Subjekt, i sig är förnuftig, och att följaktligen Förnuft måste vara innehållet äfven uti den objektiva gestalt, som Anden gifwer sig sjelf. Man bör likväl icke förstå detta så, som skulle **Segel** — enligt hvad ett temligen gängse missförstånd föregifwer — såväl uti Verldshistorien, som uti Naturen, icke se något annat, än ett empiriskt omhulle af de Logiska Kategorierna, hvilka det wore Spekulationens enda uppgift att blotta och framställa i deras fulla renhet. Detta påstående kunde wisserligen med skäl användas mot en **Kapp's** kala schematism, hwarefter han uppfattade Verldshistorien, och ansåg Orienten = **Warat**, Antiken = **Wäsendet**, den Moderna werlden = **Begreppet**; men, låt oss vara att **Kapp** tillhörde den **Segel'ska** skolan, med hvad skäl kan väl dertill denna samma förebräelse riktas mot **Segel's** egen **Philosophi**? Eller kan man väl med något anspråk på sakkänedom wäga påstå, att den **Segel'ska** Historiens **Philosophi** endast utgör en dylik abstrakt formalism, en, att jag så må säga, **Logisk repektionskurs**? Swaret lär icke kunna blifwa mer än ett, och detta är: **Nej!** Denna **Logiskas** **immanens** uti det **Historiska** will helt enkelt icke säga något annat, än att Historien, likasom Naturen, kan begripas och dess innehåll i förnuftiga tankar utsägas. Och att detta begripande och utsägande af Historiens och Naturens förnuftiga innehåll icke lär kunna ske annorlunda, än genom de der **Logiska** **Kategorierna**, torde man väl wid den allbrämsta eftertanke böra inse och medgifwa. Men — anmärker man, och denna anmärkning har lika ofta blifwit upprepad som den förra — hwart tager det wägen med denna beprisade Förnuftighet och den **Nödwändighet** densamma medförer, om icke uti **Fatalismens** sköte? De, från hvilka man får höra denna anmärkning, plåga gemenligen derjemte orda widt och bredt om Guds försyn, hwilken de finna vara trädd för nära genom den förnuftiga **Nödwändigheten**. Man torde

likväl medgifwa, att en **Frihet**, hwart **Nödwändigheten** icke ingår såsom moment, endast är **Godtycke**, **Sällfällighet**, **Slump**; och att således uppwisandet af en förnuftig **Nödwändighet** uti **Verldshistoriens** utvecklingsgång — långt ifrån att, såsom man föreställer sig, innebära ett förnekande af en **Gudomlig** försyn, twärtom — är det enda wärdiga sättet att fatta densamma. Man talar väl om, att man bekänner sig till den äsigt, att en **ewig Försyn** styrer och leder werldshändelsernas gång; men när **Philosophien** gör allwar af saken och icke, likasom **Fromheten**, stadnar wid den blotta **föreställningen** om denna **Försyn** i dess obestämda allmänhet, utan och will tillämpa denna princip i werkligheten på **Verldshistoriens** utvecklingsgång och sålunda bringa **Försynens**, att jag så må säga, **plan** till medweten insigt; då får man höra talas om **Fatalism**, **Atheism**, **Pantheism** och många andra ryligheter! — Såväl å ena sidan försträckelsen för, som å andra sidan misströstan om denna **Tankens** energi hafwa båda samverkat med hwarandra till att framkalla en slags **Trosphilosophi**, som mer eller mindre strängt ansluter sig till den positiva **Religionens** eller **Folktrons** föreställningar och för närwarande jubilerar i anledning af **Schelling's** snart förwäntade återuppträdande på **Philosophiens** stådeplats, och detta såsom **Profesor** i **Berlin**, den **Segel'ska** **Philosophiens** centralpunkt. Det är väl för tidigt att yttra något om följderna af en företeelse, som sjelf ännu icke inträffat; men, med ledning af den erfarenhet **Philosophiens** **Historia** i detta affeende erbjuder, will det synas oss som man, utan att dertill kunna sägas underkänna den gamle **Schelling's** engång innehafda plats inom **Philosophien**, ej borde göra sig alltför stora förhoppningar om följderna af det nu ändtligen, såsom det will synas, förestående framträdandet af det är ifrån är, ja dag ifrån dag fruktlöst förwäntade s. k. nya **Schelling'ska** **Systemet**. Allbrämst lärer väl den förhoppning, hwilken man från flera håll låtit förnimma, om en deraf förwäntad "sammanfattning" (!) af **Neo-Schellingianism** och "**Jung-Hegeleanism**" med hwarandra, komma att gå i fullbordan. Wi frukta, att detta blir endast en ny upplaga af det gamla: "**Parturiunt montes.**"

Men — frågar väl läsaren förwäntad — hwart i all werlden tog **Friedrich von Schlegel** wägen med sin **Historiens** **Philosophi** wid denna hi-

storiska öfversigt? Icke engång hans namn har presenterat sig! Man erinre sig dock, att wi endast welat angifwa hufwudarbetena inom denna litteratur, och bland dessa kan aldrig Schlegel's komma att intaga någon plats. Wi hafwa redan i det föregående antydt des ståndpunkt, och wilja nu något fullständigare betrakta densamma. Detta torde lämpligast förberedas genom en kort teckning af hans litterära werksamhet *). Schlegel, ehuruwäl han icke kan kallas Philosoph i ordets strängare mening, har dock förwärfwat sig ett namn äfwen i detta hänseende. Till sin natur mera poetisk än philosophisk, har hans egentliga werksamhet varit wänd åt den Esthetiska kritiskens område. Utgående från Fichte'ska Idealismens ståndpunkt, uppdröf han dennas Subjektivitet till des högsta spets uti sitt begrepp af Ironien. Men Jaget upplystadt på denna Ironiens swindlande höjd måste snart gripas af en öfwerwinnelig längtan efter något objektivt, efter en fast regel, hwarigenom det kunde winna någon hållning. Denna objektivitet sökte Schlegel till en början uti Förståndet sjelft. Genom ett strängt methodiskt Tänkande skulle nu Jagets godtyckliga skaparlust tyglas och regelbindas. Denna hans egentliga Philosophiska ståndpunkt representeras af hans Philosophische Vorlesungen aus den Jahren 1804—1806. Men denna Objektivitet war på sätt och wis ändock blott Subjektiv, hemfallen under Jagets eget godtfinnande. För att tillfredsställa den oafwisliga längtan efter en sann objektivitet förklarar sig Schlegel ändtligen uti den positiva Religionens armar och anser sig deri hafwa funnit Philosophiens princip. Denna hans Religiösa eller rättare Katholiskt-mystiska ståndpunkt innehålles uti hans sedan 1827 i Wien och Dresden; inför en blandad publik, i populär form hållna Föreläsningar: Philosophie des Lebens, Philosophie der Geschichte och Philosophische Vorlesungen, insbepondere über Philosophie der Sprache und des Worts, hvilka han ej hann att fullända före sin död (d. 11 Jan. 1829). *) Ref. will nu låta Schlegel sjelf med

*) Då Schlegel hör till de personer, hwilkas werksamhet redan är hemfallen under Historiens dom, så hänwisa wi här i detta afseende till Michelet's Geschichte der letzten Systeme der Philosophie, der hans litterära werksamhet i sin helhet finnes utförligt karakteriserad och rättwist bedömd (II Del. s. 5—46).

**) Det första af dessa trenne arbeten är redan öfversatt

sin egn ord karakterisera denna sin "sista" ståndpunkt, och finner wid slutet af Företalet till Historiens Philosophi en sålunda lydande karakteristisk af densamma. "Hwad nu beträffar hela detta företag att gifwa Philosophien och hela det philosophiska wetandet en ny (!?) utgångspunkt, så är i allmänhet derom att anmärka följande. Det högre (!?) medwetandets första wäckande eller lifwande till sann kunskap och kunskap om sanningen har jag försökt och meddelat uti Lifwets Philosophi. Att historiskt utwedla hela människoslägtets återställande till det förlorade gudomliga belätet, enligt den gudomliga Nådens gradwisa gång i de olika werldsåldrarna, från Uppenbarelshens början ända till Rådningens och Kärlekens medelpunkt, samt derifrån till den sista (!?) fulländningen, detta utgör föremålet för närwarande Historiens Philosophi. Medwetandets fullkomliga återställande i des helhet (?), genomfördt efter den trefaldiga gudomliga principen, skall omsattas af ett tredje verk, en des lefwande (!?) tänkandets wetenskap, äfwen inom trons och naturens område, tillämpad på Språkets och Ordets Philosophi." (s. VI.) Ref. äsyftar med sina wid ofwanstående karakteristisk antydda dubier icke någon anmärkning mot Öfvers., hwilken i allmänhet synes med en temligen skicklig hand, endast någongång med en alltför slafwisk trohet, hafwa återgifwit originalets dunkla och swäfwande ordalydelse. Hwad först och främst beträffar den des "nya utgångspunkten" för Philosophien, så är den wisserligen icke ny, såwida som den icke är någon annan än Tron — men lifwälgide den Jakob'ska, utan tron — på den positiva Religionens objektiva innehåll, en Christianiserande omedelbar Bibeltron; men enligt ref:s öförgripeliga tanka har han just genom denna "utgångspunkt" öfwergifwit — icke blott sin egen Philosophiska ståndpunkt, utan — Philosophien och hela det philosophiska wetandet? Då han widare fallar detta "des högre medwetandet," så wore derwid att anmärka, att högre och lägre, såsom föreställningar lånade från Nummet och endast uttryckande en quantitativ stegring, föga lämpa sig för Philosophiskt bruk, och att desutom den omedelbara Bibeltron aldrig kan komma

på Swenska språket, med des andra är början gjord i förwarande arbete, och enligt en not till Företalet i den här anmälda öfversättningen kommer äfwen des tredje "att i Swensk öfversättning utgifwas omedelbart efter närwarande arbete."

att kallas "det högre medvetandet," — om icke af den, som på fullt allvar tagit sitt Förnuft till fånga och hjudit **Philosophien** för alltid farväl. Detta bekräftas ytterligare af den uppgift för **Philosophien**, som **Schlegel** i enlighet med denna "nya utgångspunkt" uppställer. "**Philosophiens** närmaste (!) föremål och första (??) uppgift är återställandet af det förlorade gudomliga belåtet hos människan, så vidt nämligen detta widkommer vetenskapen" (hvilket väl ej läser kunna vara särdeles "vidt") och dennas hela (?) område. Skall detta återställande inses och förstås blott (!?) i det inre (?) medvetandet samt den äfwen (siel) verkliga ega rum, så är detta egentliga (!) innehållet af den rena (!) **Philosophien** i och för sig (!)." (s. III.) Svårt är visserligen att gissa, hvad här kan menas med den "rena **Philosophien** i och för sig," men skulle dermed förstås, hvad **Segel** kallar **Logik** och andra kalla **Metaphysik** eller **Ontologi**, till skillnad från den s. l. **Nealphilosophien**, så kan ref. omöjligen ens imaginera sig, huru des "egentliga innehåll" skulle kunna vara det ofwan angifna. Hade **Schlegel** icke stadnat wid att blott förefriswa **Philosophien** detta, såsom des "första uppgift," utan "äfwen verkliga" försökt en lösning af densamma, så skulle det snart wisat sig, om icke den "nya utgångspunkten" för **Philosophien** varit ett blygsamt "Farväl" åt all **Philosophi**. Ehuru sålunda "den rena **Philosophien** i och för sig" torde blifwa rentaf omöjlig, likasom den och synes vara alldeles obehöflig, efter denna "nya utgångspunkt," så torde dock en **Historiens Philosophi** måhända bättre kunna lyckas. I öfwerensstämmelse med den ofwan angifna "första uppgiften" för **Philosophien** i allmänhet bestämmes nu widare "målet (!) för **Historiens Philosophi**" sålunda: "Att, med tillämpning på hela (!) människoslägtet, äfwen (?) i fråga om lifwets yttre (!?) erfarenhet och utveckling, historiskt skildra och framställa gången af detta återställande (af det förlorade gudomliga belåtet hos människan) i de särskilda werldsperioderna, utgör återigen målet för **Historiens Philosophi**." (s. III.) Att denna blott "**historiska skildring**" likväl icke uttömmar begreppet af en **Historiens Philosophi**, synes **Schlegel** sjelf på ett annat ställe medgifwa, der han talar om att "förstå, inse och riktigt bedöma," ja att till och med "begripa (siel) de werldshistoriska händelserna och utvecklingarna i det hela," och tillägger, att "detta är hvad man väl kunde" (nej, bor-

de) "fälla en **Historiens wetenskap**," — en "benämning," som han säger sig gerna hafwa welat föredraga framför den wanliga, "om hon icke lätteligen varit blottställd för många mistydningar." (s. 2.) Af samma stäl hade **Schlegel** äfwen bordt undwika den wanliga "benämningen" af **Historiens Philosophi**, emedan densamma och är "blottställd för många mistydningar," hwaribland icke mindst den, att man af densamma väntar sig finna en tänkande betraktelse, grundad på begripande, och icke en blott "historiskt skildring," af **Werldshistoriens** utvecklingsgång. Men att det af **Schlegel** icke är så illa menadt med det der "begripandet," torde wid betraktande af det ofwan anförda förstås af sig sjelft; desutom har han behagat undanröjda alla "mistydningar" i detta affeende genom följande, för hans ståndpunkt fullt karakteristiska, yttrande: "Wårt (!?) historiska wetande är inkränkt till det menliga (!) området, och wi (!) måste och deruti fasthålla den menliga (!) måttstocken." (s. 6.) För att tydliggöra, hvad som kan menas med denna "menliga måttstock," — ett uttryck, som eljest förefaller något twetydigt, — må nämnas, att **Schlegel** nyss förut talat om "**Förshynens** allseende öga" (!?) och försäkrat, att detta är "en ståndpunkt (!), från hwilken saken synes och äfwen verkliga är (?) helt annorlunda." Huru wet han det? — kan man med stäl fråga; och huru kan det stå tillsammans med "den menliga måttstocken," att ens tala om huru "saken synes och äfwen verkliga är inför **Förshynens** allseende öga?" Eller skall kanske detta öfwerstridande af den engång fastställda gränsen bemantlas genom det der obestämda: "helt annorlunda! Slutligen uppställer äfwen **Schlegel**, i öfwerensstämmelse med denna "menliga måttstock," följande "grundregel för det historiska wetandet (!?): man måste icke wilja förklara allt." (s. 10.)

(Fortf. följer.)

Allmän Proportions-Lära, med tillämpning på Geometriens Elementer in Plano, en omarbetning af Euclidis 4:e, 5:e och 6:e Böcker, af E. G. Björling, Mechan. Doc. vid Kongl. Acad. i Upsala. Stockholm. Hörbergska Boktryckeriet 1840. — 107 sidor 8:o.

(Slut fr. föreg. Nr.)

Sedan förf. i def. 12 på samma sätt definierat $A:B > C:D$, öfvergår han till def. på lika förhållande mellan 4 storheter, hwilket sålunda bestäm-

mes, att A säges hafwa till B samma förhållande som C till D , då A har till B ett förhållande, som hwarken är större eller mindre än det som C har till D . Utom hwad redan blifwit anmärkt mot de båda föregående definitionerna hwarpå denna grundar sig, anser ref. det wara mindre wetenskapligt, och endast i nödfall böra tillåtas, att genom uteslutande af alla positiva kännemärken definiera sjelfwa hufwudbegreppet genom blotta negativa. Genom en sådan bestämning winnes aldrig en klar åskådighet af det definirade föremålet. Det konstlade i densamma synes äfwen deraf, att då förf. i proportionslärans användning skall bewisa 4 concreta storheters proportionalitet, sker detta ej genom att bewisa dem hafwa den dem i definitionen tillagda egenskap, utan genom att wisa dem hafwa justpen, som Euclides i sin 5:te def. tillagt 4 prop. storheter, och hwilken förf. bewisat i sitt 11 theor. J:fr bewisen för th. 1 och 40 i 2:dra boken.

Bewiset för th. 13 är ej allmängiltigt. Om 4 storheter A, B, C, D äro så beskaffade att någon enda multipel af A är = någon multipel af B , och den förre multipeln af C är = den sednare multipeln af D , så skola dessa storheter wara proportionela. För att bewisa detta så antager förf. m och n wara sådana hela tal, som göra $mA = nB$ och $mC = nD$; då måste om $p(mA)$ är $> = < q(nB)$ också $p(mC) > = < q(nD)$ — hwilka hela tal än p och q må wara — eller: alltefter som $(pm)A$ är $> = < (qn)B$, måste också $(pm)C$ wara $> = < (qn)D$; och således enl. th. 11 $A:B = C:D$. I th. 11 bewisades att $A:B = C:D$, om, så ofta som $mA > = < nB$, också $mC > = < nD$, hwad för hela tal än m och n må wara. Men nu kunna ej pm och qn betyda hwad för hela tal som helst, emedan då m och n äro för en gång bestämda till sådana att $mA = nB$ och $mC = nD$, kunna ej pm och qn wara andra hela tal än multiplar af m och n .

I bewiset för th. 32 anser förf. förhållandet mellan 2 storheter sjelf wara en storhet. För att neml. bewisa att $A:E = C:F$ om

$$A:B = C:D \quad (1)$$

$$\text{och } E:B = F:D \quad (2)$$

wifes först att $mA:nB = mC:nD$ enl. analog (1)

äfwensom $nE:nB = nF:nD$ enl. — (2)

således, säger förf., måste, alltefter som $mA:nB > = < nE:nB$, också nödwändigt $mC:nD > = < nF:nD$. Men då man såsom förf. definirat storheters proportion måste orden större, lika stor med, och mindre ta-

gas i annan betydelse då frågan är om absoluta storheter, i annan då frågan är om storheters förhållande. Förhållandet mellan 2 storheter är neml. enl. df. 10 ej sjelf en storhet, utan en storheternas beskaffenhet, som utrönes genom jemförande af deras multiplar. Definierar man deremot $A:B$ med rationsexponenten mellan A och B , då således $A:B = r$, så är förhållandet mellan A och B reduceradt till en talstorhet, och då betraktas förhållandet mellan 2 storheter sjelf såsom en storhet. Hwad som här blifwit anmärkt mot th. 32 gäller äfwen om th. 35. — Tredje capitlet afhandlar sammansatta förhållanden nått och fullständigt. I th. 48 bewisades, att de proportioner, som äro sammansatte af samma proportioner, sinsemellan äro desamme, hwilken sats Euclides använder i 6. 23 utan att förut hafwa bewist den.

Andra boken innefattar de hufwudsakligaste satserna rörande proportionslärans tillämpning på linier, vinklar och plana figurer i allmänhet.

Probl. 8, att genom en punkt inom en gifwen vinkel draga en rät linea så, att des delar mellan punkten och hwardera vinkelbenet blifwa lika stora, är ej här på sin plats. Såwidt ref. kunnat märka har detta problem ej någon användning i de följande satserna, och står då endast här sammanhanhet. Detta och dylika problem höra till den class, som lärjungen efter inhemtande af sin elementarcurs sjelf bör kunna lösa, och hade som sådant sente flera andra af samma slag kunnat få sin plats wid slutet af boken.

Prop. 19, 20, 21 böra ej utgöra några särskildta theoremer, som här behöfwa bewisas. De äro corollariier till prop. 9, eller egentligen blotta användningar af des cor. 3 på Euclidis 3. 35, 36, 37, och borde efter detta corollarium såsom exempel fått sin plats. I cor. 3 till th. 9 bewisades neml., att om 2 parallelogrammer äro lika stora, så skola höjderna wara omväändt proportionela mot baserna. Emedan nu enl. Eucl. 35. 3, när 2:ne chorder skära hwarandra i en cirkel, rectangeln af den enas delar är lika med rectangeln af den andras, så måste delarne af chorder, som skära hwarandra i en cirkel, wara omväändt proportionela, hwilket är förf:s 19 th. Samma är förhållandet med båda de öfriga.

Ref. kan ej gilla förf:s åsigt att till noterna hänföra sjelfwa blomman af Euclidis 6:te bok, eller prop. 27, 28, 29, hwilka innefatta en för alla fall användbar method, hwarigenom alla sådana geometriska problemers lösa sig, som algebraiskt behandlade föra

till en equation af 2:dra graden. Bättre hade då varit, att wisa dessa 2:ne problemers algebraiska construction, synnerligen då, såsom förf. tycks förutsätta, Algebraen bör föregå läsningen af dessa böcker.

Tredje boken innehåller läran om reguliera figurer, figurers in- och omskrifningar samt cirkelns mått.

Förf:s ar. 15 och 16 äro ej af axiomatiff natur. Ar. 15, eller den räta lineen är kortare än hwilken eller hwilka som helst andra räta lineer tillhoppa, som äro dragna genom den förras ändpunkter, är corollarium till Eucl. 1. 20. Ar. 16, eller en cirkelbåge mellan 2 punkter är mindre än hwilken brutten linie som helst, som är dragen på samma sida om bågens chorda och hvars alla punkter äro utom cirkeln, med undantag af bågens 2 ändpunkter, som och tillhöra den brutna linien, är corollarium till det allmänna theoremet, att hwar och en krofig eller-brutten linia, som ligger utom en gifwen convex linia från den ena ändan af henne till den andra, är längre än denna linia, hwilket här såsom ett lemma bordt bewisas.

Sedan uti prop. 20 blifwit wisadt, att i en gifwen cirkel alltid kan inskrifwas en regulier figur och omkring honom omskrifwas en regulier figur, så beskaffade, att mellanrummet mellan deras omkretsar blir mindre än hwilken gifwen plan figur som helst, såsytan af cirkeln = halwa den rectangeln som innehålles af dess periferi och radie. Förf. slutar med några anmärkningar rörande uträknandet af talet π , samt om problemet rörande cirkelns quadratur, hwilket påstås tillhöra den clas, hwarmed endast den i Mathematiken oförfarne kan upptaga sin tid. Ref. anser dock ganska mycken förfarenhet i Math. erfordras för att bewisa incommensurabiliteten mellan cirkelns periferi och dess radie, så framt man ej nöjer sig med att helt enkelt afgöra denna fråga genom magtspråk, och således fordrar att den lärande skall jurare in verba magistri. J:fr Lamberts Beyträge, cap. 5. 2 del.

Ehwad ref. haft att anmärka mot Hr Björklings arbete, kan dock ej nekas, att med afseende på det mål förf. föresatt sig, eller att wisa proportionslärans tillämpning i det praktiska, han ganska wäl lyckats, ehuru ref. ej till fullo kunnat gilla de principer hvarifrån förf. utgått, äfvensom ej öfwerallt funnit den strängt logiska hållning, som man måste fordra af en lärobok i Geometrien. En del brister hwilka ref.

trott sig finna har förf. gemensamma med Euclides, och en annan del är kanske ofskiljaktig från sjelfwa planen af ett arbete som detta. Att neml. wilja gjuta Euclides i nyare former, måste alltid hafwa sina wanfligheter, då hos honom innehåll och form äro så nära förenade, att med uppoffring af denna sednare sjelfwa anden som gifwer lif åt det förra förflyger. Hade Hr B., obunden af något föregående system, gått sin egen wäg, så är utan twifwel, att han med sin kända förmåga att lätt och ledigt kunna framställa Mathematikens elementer, också fullkomligare hade lyckats.

J. M. A.

Notiser.

De tyfka naturforskarnes och läfarnes nittonde församling hölls i Braunschweig d. 18—25 sijnl. September. Medlemmarnes antal, inclusive de många Braunschweigarne, af hwilka mängden lärer blifwit upptagen utan att äga något wetenskapligt intresse i minsta mån wärdt att tala om, steg sluttigen till öfwer 650. Bland de lärda notabiliteterna intog onekfligen Leopold v. Buch ett af de förnämsta rummen. Flera främmande länder woro uti församlingen representerade, hwaribland äfwen Grekland af Professor Kosius, Konung Dittos lifmedikus. Sammankomsten öppnades d. 18 Sept. i den af Hertigen och staden festligt prydda Regidii-Kyrkan med en hymn af Mozart, hwarefter församlingens President, Geheimen Rådet v. Strombeck besteg talarestolen och wälkomnade församlingens medlemmar; efter honom uppträdde flera talare, hwaribland också Greklands representant i det unga konungarikets namn ställde några ord till de församlade. Hertigen, äfvensom braunschweigiska landets samliga celebriter woro närvarande. Annu två general-församlingar ägde under detta års möte rum; för öfrigt föreworo dagliga förhandlingar i de olika sektionerna. För tillfällen att i lekamlig måtto upptrifwa sig efter de wetenskapliga sjsfelfättningarne war på bästa wis föriddt genom de gemensamma middagspisningarne, genom åtskilliga tillställningar af den gästfria staden, genom utfärder till de sköna omgifningarne etc. För att hedra församlingen hade föreningen för konsert-musik, anstaltat om en storartad musikkfest d. 21 Sept., då 500 sångare jemte 150 instrumentallister uti Regidii-Kyrkan inför en åhörarepersonal af 3000 personer uppförde Schneiders oratorium "das Weltgericht;" den grånade komponisten dirigerade sjelf uppförandet som gick förträffligt och gjorde en beundransvärd effekt. — Till församlings-ort för nästa år har Mainz blifwit utsedt.

Den 30 Sept. och 1 Okt. höll i Wismar den nord-tyfka skol-lärare-föreningen (omfattande begge Mecklenburg, Schleswig-Holstein, Cutin, städerna Hamburg och Lübeck) sin åttonde sammankomst, bewistad af öfwer 120 medlemmar. Rektorn i

Wisnar, Professor Crain förde presidium; många wigtiga skolfrågor disputerades lifligt och intressanta föredrag höllas, såsom t. ex. "über den organischen Zusammenhang der Bürger- und Realschule mit der Gelehrtenschule," samt "über das derzeitige Verhältnis der Gelehrtenschule zur Kirche." Till församlingsort för nästa år walades Schleswig.

Under de sista dagarne af Sept. och de första af Oktober sammanträdde i Bonn de tyyska skolmännens och filologernas förening. Af förhandlingarne i denna lärda och talrik b.wistade församling, må här följande anföras: Oberstudienrath Dilthey från Darmstadt höll ett föredrag, huru lektyrn af Grekernas literära skrifter skulle kunna göras verkligt bildande för ungdomen. Den lärde och öfwarde talaren sökte att wisa att detta ändamål endast kunde winnas om man genom urwal af alla skriftställarne, ej sammanstaldt efter slag, utan endast efter kronologisk ordning, införde lärjungan i grekiska litteraturens hela område och i den egentliga grekiska andan. Utförandet af denna paradox war mycket snillrikt och högt intressant, men fann den wäktaligaste och skickligaste motståndare i Hofrådet Thiersch. Dr. Bartelmann från Offenbach höll ett föredrag öfwer parallel behandling af tyyska, latinska och grekiska grammatik, föranledd af Hofrådet Thierschs åbänbringande af samma fråga wid förra årets sammankomst. Detta gaf denna sednare anledning att utweckla sina åsigter öfwer Dr. Bartelmanns förslag, hwilket öfwerhufwud rönkte mycken motsägelse. Dr. Kreuser från Köln sökte att upptäcka en betydlig brist i den nuwarande kritiken, att nemligen de alexandriniska lärda och skolästerna icke böra tjena os såsom auktoritet för det grekiska språket, emedan språket dödd bort på samma gång som den grekiska friheten, att alltså dessa kritiker icke hade lärt ett förelsewande utan ett dödt språk, för hwilket de nästan warit lika fremmande som wi sjelfwe. Denna paradox sats genomfördes med stor lärdom; wid slutet sade sig talaren ämna att snart i en utförlig skrift behandla detta föremål och widare utföra dess detaljer och uppdrog ombudet öfwer denna utlofwade skrift åt Hofrådet Thiersch, hwilken war lifsom själen i sammankomsten. Men Thiersch anmärkte, att författaren af honom hade att wänta en afgjord motsägelse från början till slut, påstod, att grekiska språket ännu förelsede och såsom han hoppades alltid skulle förelsewa. Swaret war i högsta grad snillrikt, och ganska nått war Thierschs jemförelse af grekiska språket med winstocken, som af boken afsnagad ända till roten, ständigt åter stöt nya stott, och swarade boken: "Du må gnaga och plocka mig än så mycket å alla sidor, mig återstår dock roten och lifwet, så att jag ännu skall lemna rikligt win till libationer när du blifwer offerd." Baron de Noisün höll ett fransyskt föredrag öfwer tyyska filologiens inflytande på franska litteraturen och pri:ade densammans stora förtjenster. Ungerns representant, v. Schedius från Pesth föredrog en afhandling öfwer filologiens odlande i detta land. — Nästa år kommer föreningen att samlas i Uln.

De italienska och utländska naturforskarnes sammankomst i Florenz började d. 15 sstl. September, då de ditills anlända

medlemmar, till ett antal af 600, samlade sig i den rymliga kyrkan St. Croce, der en högtidlig messa och gudstjenst hölls. Man hade företrädeswis walt denna kyrka, emedan den är wigd med minnet af så många stora män, hwilkas stoft der hwilar och åt hwilkas hägkomst monumenter derstädes äro uppresta. Namnen Galilei, Michel Angelo, Dante, Alfieri och Machiavelli stråla i den florentiska wetenskaps- och konsthistorien såsom stjernor af första storleken. Efter gudstjensten begäfw sig de lärda till det närliggande palazzo vecchio, der i de femhundraes sal den första generalförsamlingen hölls. Storhertigen, storhertiginnan och en del af den storhertigliga familjen hebrade densamma med sin närwaro. Salens stora utrymme tillät att ett stort antal åhörare kunde få tillträde. General-presidenten Marchese Conino Ridolfo höll ett tal, hwar efter general-sekretetaren Cavaliere Tartini uppläste lyckönskings-skrifter från ättilliga Akademier och ankomna swar från sårskilda wetenskapsmän, hwilka woro förhindrade att deltaga i sammankomsten. Sedan upplästes namnen å de från sårskilda Akademier inom och utom landet ankomne lärde. Härpå begaf församlingen sig till det naturhistoriska museets byggnad för att taga i ögonstigte den till Galileis ära derstädes uppresta staty, och skrifa till wal af presidenter för de olika sektionerna. — Enligt sednare underrättelser från Florenz hade den lärda kongressen sigit till öfwer 700 medlemmar. Storhertigen bewistade merendels församlingarna och sökte göra lifwet så angenämt som möjligt för Hrr Lärde. Dagligen spisades wid gemensam taffel i musei trädgård under oranger och lemoner.

Den 9 Okt. dog i Berlin den genialiske byggmästaren, Ober-Landes-Bau-Director Schinkel. Han hade för 14 månader sedan träffats af slag och alltfedan, på så ögonblick när, warit sanslös. Denne store konstnårs namn skall lesna oförgångligt i den preussiska hufwudstadens historia, hvars ädlaste nyare byggnadswert utförts af honom. Äfwen på flera andra ställen i den preussiska monarkien, särdeles i Potsdam, har han efterlemnad herrliga minneswårdar af sitt snille.

Bland nyaste utkomna skrifter i Danmark äro: Latinsk Sproglaere til Skolebrug, af Professor J. N. Madvig, VI og 492 S. st. 8. — Om Begrebet Ironi med stadigt Hensyn til Socrates, af S. A. Kirkegaard, 22 ark st. 8. — Novrepræsten, historisk Roman af Jacob Berendt. — Dahlmanns Danmarks Historie overs. med Tillæg af Major v. Jensen, 1ste og 2det Bind.

Bland nyaste utkomna skrifter i Norrige: Grevens Datter, original Novelle af Hugo Schwarz, 21 ark 8., innehållande stildringar af Danmarks och Norriges sednare ställningar och förhållanden. — Swalen, et Skærformermorgens-Eventyr for Modre, som have mistet Børn, af Henr. Bergeland. — Norsk-Svensk Haandlexikon 1ste och 2det Hefte, innehållande A—K. Barket utkommer i 5 häften och kan anses som 3:de del af den utaf Statsrevisor Daa i 2 delar utgifna Svensk-Norske Haandordbog.

Nr 35 af denna tidning utgifwes Lördagen den 30 Okt.

Lund, tryckt uti Berlingska Boktryckeriet, 1841.

